

ARNOLD ANDRÉ

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS
2004 m. gruodžio 14 d. *

Byloje C-434/02

dėl *Verwaltungsgericht Minden* (Vokietija) 2002 m. lapkričio 14 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2002 m. lapkričio 29 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Arnold André GmbH & Co. KG

prieš

Landrat des Kreises Herford,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. V. Skouris, kolegijos pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, K. Lenaerts, teisėjai C. Gulmann ir J. P. Puissochet, N. Colneric, S. von Bahr ir J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas),

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas L. A. Geelhoed,
posėdžio sekretoriai: H. von Holstein, kanclerio pavaduotojas, vėliau M.-F. Contet,
vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. birželio 8 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Arnold André GmbH & Co. KG*, atstovaujamos *Rechtsanwälte J. Sedemund ir M. Graf von Merveldt*,

- *Landrat des Kreises Herford*, atstovaujamo M. P. Bischof,

- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos A. Snoecx,

- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir R. Loosli-Surrans,

- Airijos vyriausybės, atstovaujamos BL K. Mooney ir M. J. Buttimore,

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos T. Pynnä,

- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos M. A. Kruse,

- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos P. Ormond ir C. Jackson, padedamų QC N. Paines ir *barrister* M. T. Ward,

- Europos Parlamento, atstovaujamo E. Waldherr, M. Moore ir U. Rösslein,

- Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos E. Karlsson ir M. J.-P. Hix,

- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos I. Martínez del Peral, F. Hoffmeister ir B. Martenczuk,

susipažinęs su 2004 m. rugsėjo 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2001 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/37/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, taikomų tabako gaminių gamybai, pateikimui ir pardavimui, suderinimo (OL L 194, p. 26) 8 straipsnio galiojimu.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Arnold André GmbH & Co. KG* (toliau – *Arnold André*) ir *Landrat des Kreises Herford* dėl draudimo prekiauti Vokietijoje importuotojo *Swedish Match* oraliniam vartojimui skirtais tabako gaminiais.

Teisės aktai

- 3 1989 m. lapkričio 13 d. Tarybos direktyvos 89/622/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių tabako gaminių ženklimą, suderinimo (OL L 359, p. 1), iš dalies pakeistos 1992 m. gegužės 15 d. Tarybos direktyva 92/41/EEB (OL L 158, p. 30, toliau – Direktyva 89/622), 8a straipsnis numato, kad valstybės narės uždraudžia pateikti į rinką oraliniam vartojimui skirtą tabaką, šios direktyvos 2 straipsnio 4 dalyje apibrėžtą kaip „visi vartoti per burną skirti gaminiai, išskyrus skirtus rūkyti ar kramtyti, pagaminti tik iš tabako arba kuriuose yra tabako, pateikiami kaip milteliai arba dalelės, arba kaip bet kokie jų mišiniai, visų pirma maišeliais (porcijomis) arba aktyuose maišeliuose, arba maisto produktus primenančiu pavidalu“.
- 4 Direktyvos 92/41 vienuoliktoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta, jog „įrodyta, kad nerūkomojo tabako gaminiai yra svarbus rizikos veiksnys, sukiantis vėžį, todėl reikalingas išspėjimas dėl šios rizikos“. Pagal tos pačios direktyvos dvyliktą konstatuojamąją dalį „mokslo ekspertai yra tos nuomonės, kad tabako vartojimo sukeliama priklausomybė yra pavojinga, todėl ant kiekvieno tabako gaminio pateikiamas specialus išspėjimas yra pateisinamas“.

5 Pagal direktyvos 92/41 tryliktą konstatuojamąją dalį:

„<...> nauji tabako gaminiai, skirti oraliniam vartojimui, kurie jau pasirodė rinkoje tam tikrose valstybėse narėse, yra ypač patrauklūs jaunimui, ir <...> valstybės narės, daugiausia susiduriančios su šia problema, jau yra visiškai uždraudusios šiuos naujus tabako gaminius arba rengiasi tai padaryti“.

6 Tos pačios direktyvos keturioliktoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„<...> kadangi dėl tokių gaminių tarp valstybių narių įstatymų, norminių aktų ir administracinių nuostatų esama skirtumų <...>, todėl šiems gaminiams reglamentuoti reikia bendrų taisyklių“.

7 Pagal direktyvos 92/41 penkioliktą konstatuojamąją dalį:

„<...> esama realaus pavojaus, kad naujus gaminius, skirtus oraliniam vartojimui, visų pirma vartos jaunimas ir taps liguistai priklausomas nuo nikotino, jeigu nebus laiku imtasi ribojamųjų priemonių“.

8 Pagal šios direktyvos šešioliktą konstatuojamąją dalį:

„<...> pagal Tarptautinės vėžio tyrimo agentūros atliktų studijų išvadas oraliniam vartojimui skirtas tabakas turi ypač daug kancerogeninių medžiagų; <...> šie nauji gaminiai daugiausia sukelia burnos vėžį“.

- 9 Pagal direktyvos 92/41 septynioliktą konstatuojamąją dalį:

„<...> tokio tabako pardavimo uždraudimas trijose valstybėse narėse turi tiesioginį poveikį vidaus rinkos kūrimui ir veikimui; <...> todėl būtina derinti šioje srityje galiojančius valstybių narių įstatymus, norminius aktus ir administracines nuostatas, orientuojantis į aukšto lygio sveikatos apsaugą; <...> vienintelė tinkama priemonė yra visiškas uždraudimas; <...> vis dėlto toks uždraudimas neturėtų būti taikomas oraliniam vartojimui skirtiems tradiciniams tabako gaminiams, kurie ir toliau liks priklausomi nuo Direktyvos 89/622/EEB nuostatų ir šios direktyvos pataisų, taikomų nerūkomojo tabako gaminiams“.

- 10 Akto dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis pagrįsta Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL , C 241, 1994, p. 21 ir OL, L 1, 1995, p. 1, toliau – Stojimo aktas) 151 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šio Akto XV priede išvardytos priemonės naujosiose valstybėse narėse taikomos tame priede nustatytais sąlygomis.“

- 11 Stojimo akto minėto priedo, įtvirtinančio 151 straipsnyje nurodytą sąrašą, X skyriuje „Įvairūs“ nustatyta:

„a) Direktyvos 89/622/EEB 8a straipsnyje nustatytas uždraudimas <...> dėl direktyvos <...> 2 straipsnio 4 dalyje apibūdinto produkto pateikimo į rinką su pakeitimais, padarytais <...>, Švedijos (Karalystei) <...> netaikomas, išskyrus uždraudimą pateikti į rinką šį produktą, panašų į maisto produktą.

b) Švedijos (Karalystė) (imasi) visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad a punkte nurodytas produktas nebūtų pateikiamas į rinką valstybėse narėse, kurioms Direktyvos 89/622/EEB ir 92/41/EEB yra taikomos visos.

<...>“

- 12 Direktyva 2001/37 buvo priimta remiantis EB 95 ir 133 straipsniais, siekiant pakeisti Direktyvą 89/622 ir 1990 m. gegužės 17 d. Tarybos direktyvą 90/239/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su maksimaliu dervų kiekiu cigaretėse, suderinimo (OL L 137, p. 36).

- 13 Remiantis Direktyvos 2001/37 dvidešimt aštunta konstatuojamąja dalimi:

„Direktyva 89/622/EEB buvo uždrausta valstybėse narėse prekiauti tam tikromis oraliniam vartojimui skirtu tabako rūšimis. <...> Stojimo akto 151 straipsniu Švedijos Karalystei buvo suteikta nukrypti leidžianti nuostata dėl minėtos direktyvos nuostatų taikymo.“

- 14 Direktyvos 2001/37 2 straipsnyje „Sąvokos“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

- 1) „tabako gaminiai“ – tai, rūkyti, uostyti, čiulpti ar kramtyti skirti gaminiai, jeigu jie yra pagaminti arba jeigu juose yra genetiškai modifikuoto ar nemonifikuoto tabako;

<...>

- 4) „oraliniam vartojimui skirtas tabakas“ – tai visi vartoti per burną skirti gaminiai, išskyrus skirtus rūkyti ar kramtyti, pagaminti tik iš tabako arba kuriuose yra tabako, pateikiami kaip milteliai arba dalelės, arba kaip bet kokie jų mišiniai, visų pirma maišeliais (porcijomis) arba aktyuose maišeliuose, arba maisto produktus primenančiu pavidalu.

<...>“

15 Pagal tos pačios direktyvos 5 straipsnio 4 dalį:

„Ant oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių, kai leidžiama parduoti pagal 8 straipsnį, ir nerūkomojo tabako gaminių pateikiamas toks įspėjimas:

„Šis tabako gaminys žaloja sveikatą ir sukelia priklausomybę.

<...>“

16 Direktyvos 2001/37 8 straipsnis „Oraliniam vartojimui skirtas tabakas“ numato:

„Nepažeisdamos <...> Stojimo akto 151 straipsnio, valstybės narės draudžia pateikti į rinką oraliniam vartojimui skirtą tabaką.“

17 Pagal šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalį:

„Valstybės narės negali dėl priežasčių, susijusių su dervų, nikotino ar anglies monoksido kiekių cigaretėse ribojimu, su įspėjimais apie sveikatai gresiantį pavojų ar kitais šios direktyvos nurodymais arba reikalavimais, drausti ar riboti šią direktyvą atitinkančių tabako gaminių importą, pardavimą ar vartojimą, išskyrus priemones, kurių imamasi pagal 4 straipsnį pateiktiems duomenims patikrinti.“

- 18 Tos pačios direktyvos 15 straipsnis nustato, kad šia direktyva panaikinama Direktyva 89/622/EEB ir į ją pateikiamos nuorodos turi būti laikomos Direktyvos nuorodomis 2001/37.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 19 *Arnold André* yra bendrovė, kurios buveinė Vokietijoje ir kuri prekiauja cigarais, tabaku pypkėms bei tradiciniu švedišku tabaku „snus“. „Snus“ yra smulkintas arba pjaustytas tabakas, kuris parduodamas nepakuotas arba mažais maišeliais (porcijomis) ir skirtas vartoti jį dedant tarp dantenų ir lūpų.
- 20 Remiantis *Verordnung über Tabakerzeugnisse (Tabakverordnung, BGBl.1996 I, p. 460*, toliau – Tabako reglamentas), kuris į Vokietijos teisę perkėlė Direktyvos 89/622 8a straipsnį, 8 straipsniu *Landrat des Kreises Herford* 2002 m. rugsėjo 12 d. Sprendimu uždraudė *Arnold André* prekiauti šiais *Swedish Match* importuojamais tabako gaminiais: „Röda Lacket-Snus“, „Ljunglöfs Ettan-Snus“ ir „General Snus“. *Arnold André* jis nurodė išimti iš apyvartos šiuos gaminius ir su jais susijusius dokumentus, grasindamas pinigine bauda. 2002 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas turėjo būti vykdomas nedelsiant.
- 21 2002 m. rugsėjo 27 d. *Arnold André* šį sprendimą apskundė administracijai, o 2002 m. rugsėjo 30 d. kreipėsi į *Verwaltungsgericht Minden* su prašymu sustabdyti neatidėliotiną šio sprendimo vykdymą.

- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas suabejojo Tabako reglamento 5a dalimi perkeltos Direktyvos 2001/37 8 straipsnio atitiktimi Bendrijos teisės nuostatomis. Jam kilo klausimas, ar šis 8 straipsnis neprieštaruja EB 28 straipsniui ir EB 95 straipsnio 1 daliai bei lygybės ir proporcingumo principams.
- 23 *Verwaltungsgericht Minden* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 2001/37 8 straipsnis <...>, pagal kurį, nepažeidžiant <...> Stojimo akto 151 straipsnio, yra draudžiama pateikti į rinką oraliniam vartojimui skirtą tabaką, prieštaruja viršesnės galios Bendrijos teisės nuostatoms?“

Dėl pagrindinio prašymo leisti pateikti pastabas dėl generalinio advokato išvados ir papildomo prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

- 24 Pareiškimu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2004 d. spalio 6 d., *Arnold André* pateikė Teisingumo Teismui prašymą:

- visų pirma, leisti jai pateikti raštu pastabas dėl generalinio advokato išvados,
- papildomai – priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo pagal Procedūros reglamento 61 straipsnį.

- 25 *Arnold André* nori pateikti pastabas dėl generalinio advokato pasiūlymų, susijusių su galimu Direktyvos 2001/37 poveikiu, jeigu Teisingumo Teismas pripažintų ją negaliojančia.
- 26 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismo statutas ir Teisingumo Teismo procedūros reglamentas nenumato šalims galimybės pateikti pastabas dėl generalinio advokato išvados (žr. 2000 m. vasario 4 d. Nutarties *Emesa Sugar*, C-17/98, Rink. p. I-665, 2 punktą). Todėl prašymas leisti pateikti rašytines pastabas dėl generalinio advokato išvados yra atmestinas.
- 27 Be to, Teisingumo Teismas gali savo nuožiūra ar generalinio advokato pasiūlymu arba šalių prašymu priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo pagal Procedūros reglamento 61 straipsnį, jei jis mano, kad nepakanka informacijos arba byla turi būti nagrinėjama remiantis argumentu, dėl kurio šalys nepareiškė savo nuomonių (žr. 2002 m. vasario 19 d. Sprendimo *Wouters ir kt.*, C-309/99, Rink. p. I-1577, 42 punktą ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Parlamentas prieš Ripa di Meana ir kt.*, C-470/00 P, Rink. p. I-4167, 33 punktą). Vis dėlto šioje byloje Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, mano, kad jis turi visą būtina informaciją atsakyti į pateiktus klausimus. Todėl prašymas atnaujinti žodinę proceso dalį yra atmestinas.

Dėl prejudicinio klausimo

- 28 Prejudicinis klausimas yra susijęs su Direktyvos 2001/37 8 straipsnio galiojimu. Siekiant išnagrinėti šį klausimą, reikia patikrinti, ar EB 95 straipsnis galėjo būti teisinis šio straipsnio priėmimo pagrindas, ar jis buvo priimtas pažeidžiant EB 28 ir EB 253 straipsnius bei proporcingumo ir nediskriminavimo principus.

Dėl EB 95 straipsnio, kaip teisinio pagrindo, pasirinkimo

- 29 EB 95 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Taryba imasi priemonių suderinti valstybių narių įstatymus ir kitas teisės aktų nuostatas, skirtas vidaus rinkos kūrimui ir veikimui.
- 30 Šiuo klausimu reikia priminti, kad jei siekiant pateisinti rėmimąsi EB 95 straipsniu nepakanka vien nacionalinės teisės skirtumų (šiuo klausimu žr. 2000 m. spalio 5 d. Sprendimo *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-376/98, Rink. p. I-8419, 84 punktą), kitaip yra, kai skiriasi valstybių narių įstatymai ir kiti teisės aktai, kurie galėtų pažeisti pagrindines laisves bei tiesiogiai paveikti vidaus rinką (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą* 95 punktą ir 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, Rink. p. I-11453, 60 punktą).
- 31 Iš Teisingumo Teismo praktikos taip pat išplaukia, kad nors EB 95 straipsniu, kaip teisiniu pagrindu, galima remtis siekiant išvengti būsimų prekybos kliūčių, atsirandančių dėl skirtingos nacionalinės teisės aktų raidos, tokių kliūčių atsiradimas turi būti tikėtinas, o nagrinėjama priemone – siekiama jų išvengti (šiuo klausimu žr. 1995 m. liepos 13 d. Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą*, C-350/92, Rink. p. I-1985, 35 punktą; minėto sprendimo *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą* 86 punktą; 2001 m. spalio 9 d. Sprendimo *Nyderlandai prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-377/98, Rink. p. I-7079, 15 punktą bei minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 61 punktą).

- 32 Tačiau Teisingumo Teismas nusprendė, kad jei rėmimosi EB 95 straipsniu, kaip teisiniu pagrindu, sąlygos yra patenkintos, Bendrijos teisės aktų leidėjui negalima trukdyti remtis šiuo teisiniu pagrindu motyvuojant tuo, kad visuomenės sveikatos apsauga yra pasirinkimą lemianti aplinkybė (minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 62 punktas).
- 33 Be to, reikia pažymėti, jog EB 152 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad aukšto lygio žmonių sveikatos apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis, o EB 95 straipsnio 3 dalyje aiškiai reikalaujama, kad atliekant derinimą turi būti užtikrinama aukšto lygio žmonių sveikatos apsauga (minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 62 punktas).
- 34 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad jei egzistuoja prekybos kliūtys arba tikėtina, kad jos atsiras ateityje dėl to, jog valstybės narės tam tikro gaminio ar tam tikros gaminių rūšies atžvilgiu ėmėsi ar imasi skirtingų priemonių užtikrindamos skirtingą apsaugos lygį ir trukdydamos dėl to laisvam atitinkamo gaminio ar gaminių judėjimui Bendrijoje, EB 95 straipsnis Bendrijos teisės aktų leidėjui suteikia teisę veikti, priimant tinkamas priemones laikantis šio straipsnio 3 dalies ir Sutartyje bei teismo praktikoje paminėtų teisės principų, ypač proporcingumo principo.
- 35 Atsižvelgiant į aplinkybes, šios tinkamos priemonės gali būti reikalavimas visoms valstybėms narėms leisti prekiauti atitinkamu gaminiu ar gaminiiais, nustatant tokiam leidimo reikalavimui tam tikras sąlygas, ar net laikinas arba galutinis prekybos tam tikru gaminiu ar gaminiiais uždraudimas (šiuo klausimu žr. 1992 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 92/59/EEB dėl bendros produktų saugos (OL L 228, p. 24); 1994 m. rugpjūčio 9 d. Sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-359/92, Rink. p. I-3681, 4 ir 33 punktus).

- 36 Atsižvelgiant į šiuos principus, reikia patikrinti, ar yra patenkintos rėmimosi EB 95 straipsniu, kaip teisiniu pagrindu, sąlygos Direktyvos 2001/37 8 straipsnio atveju.
- 37 Visų pirma svarbu pabrėžti, kad minėtas 8 straipsnis tik pakartoja Direktyvos 89/622 8a straipsnį, pagal kurį valstybės narės draudžia pateikti į rinką oraliniam vartojimui skirtą tabaką. Direktyvoje 2001/37 ir Direktyvoje 89/622 šis tabakas apibrėžiamas kaip „visi oraliniam vartojimui skirti gaminiai, išskyrus tuos, kurie yra skirti rūkyti ar kramtyti, pagaminti vien iš tabako arba ne tik iš jo, miltelių ar dalelių pavidalu ar kokiu nors šių pavidalų deriniu (ypač tie, kurie tiekiami maišeliais (porcijomis) arba dvigubais maišeliais) arba į maisto gaminių panašiu pavidalu“.
- 38 Akivaizdu, kad šių gaminių atžvilgiu, kaip nurodyta Direktyvos 92/41 keturioliktoje konstatuojamojoje dalyje, direktyvos priėmimo metu tarp valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų buvo skirtumų. Beje, dvi iš jų jau uždraudė prekybą tokiais gaminiiais, o trečioji priėmė nuostatas, kurios nors dar neįsigaliojo, tačiau turi tą patį tikslą. Jų rengėjų teigimu, jomis siekta sustabdyti sveikatai kenksmingų gaminių, kurie buvo nauji valstybių narių rinkoje ir ypač patrauklūs jaunimui, vartojimo paplitimą.
- 39 Kadangi tabako gaminių rinka yra tokia, kurioje prekyba tarp valstybių narių sudaro palyginti didelę dalį (žr. minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 64 punktą), šios prekybą draudžiančios priemonės lėmė nevienodą tos rinkos raidą ir sudarė kliūtis laisvam prekių judėjimui.

- 40 Be to, atsižvelgiant į tai, kad visuomenė vis labiau suvokia tabako gaminių vartojimo kenksmingumą sveikatai, tikėtina, kad kliūtys tokių gaminių laisvam judėjimui kyla dėl to, jog valstybės narės priima šią tendenciją atspindinčias naujas taisykles, kuriomis siekiama dar veiksmingiau paskatinti atsisakyti šių gaminių vartojimo (minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 67 punktas).
- 41 Direktyvos 2001/37 8 straipsnis buvo priimtas tokiomis aplinkybėmis, kurios, atsižvelgiant į tabako gaminių rinkoje egzistuojančias kliūtis laisvam prekių judėjimui dėl nevienodos oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių prekybos sąlygų raidos skirtingose valstybėse narėse, nesiskyrė nuo jau egzistavusių priimant Direktyvos 89/622 8a straipsnį. Svarbu pridurti, kad Stojimo aktas negalėjo turėti jokios įtakos šių aplinkybių vertinimui. Iš tikrųjų šis aktas ne tik pašalino Švedijos Karalystę iš minėto 8a straipsnio taikymo srities, bet ir nustatė, kad ši valstybė narė privalo imtis visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog oraliniam vartojimui skirti tabako gaminiai nebus pateikti į kitų valstybių narių rinką.
- 42 Taigi oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių atžvilgiu Bendrijos teisės aktų leidėjo veiksmai remiantis EB 95 straipsniu yra pateisinami.
- 43 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad Direktyvos 2001/37 8 straipsnyje numatytas draudimas galėjo būti priimtas remiantis EB 95 straipsniu. Toliau reikėtų išnagrinėti, ar šio draudimo nustatymas buvo suderinamas su EB 95 straipsnio 3 dalimi ir teisės principais, nurodytais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo iškeltuose klausimuose.

Dėl EB 95 straipsnio 3 dalies ir proporcingumo principo

- 44 EB 95 straipsnio 3 dalis nustato, kad Komisija, Parlamentas ir Taryba remiasi aukšto lygio žmonių sveikatos apsauga, ypač atsižvelgdami į visas mokslo faktais pagrįstas naujoves.
- 45 Be to, reikia priminti, kad proporcingumo principas, kuris yra vienas bendrųjų Bendrijos teisės principų, reikalauja, kad Bendrijos teisės nuostata nustatytos priemonės būtų tinkamos siekiamam tikslui įgyvendinti ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti (žr., *inter alia*, 1987 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Maizena*, 137/85, Rink. p. 4587, 15 punktą; 1993 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *ADM Ölmühlen*, C-339/92, Rink. p. I-6473, 15 punktą ir 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Käserei Champignon Hofmeister*, C-210/00, Rink. p. I-6453, 59 punktą).
- 46 Dėl pirmesniame punkte paminėtų sąlygų teisminės kontrolės reikia pripažinti, kad srityje, kurioje, kaip ir šiuo atveju, reikia priimti politinius, ekonominius bei socialinius sprendimus ir kurioje privaloma atlikti sudėtingus įvertinimus, Bendrijos teisės aktų leidėjui suteikiama plati diskrecija. Todėl tokios priemonės teisėtumą gali paveikti tik tokioje srityje priimtose priemonėse akivaizdus netinkamumas kompetentingos institucijos siekiamo tikslo atžvilgiu (šiuo klausimu žr. 1996 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą*, C-84/94, Rink. p. I-5755 58 punktą; 1997 m. gegužės 13 d. Sprendimo *Vokietija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-233/94, Rink. p. I-2405, 55–56 punktus; 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimo *National Farmers' Union ir kt.*, C-157/96, Rink. p. I-2211, 61 punktą bei minėto sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* 123 punktą).
- 47 Kalbant apie Direktyva 92/41 į Direktyvą 89/622 įterptą 8a straipsnį, iš pastarosios konstatuojamųjų dalių matyti, kad oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių

prekybos draudimas buvo vienintelė tinkama priemonė atsižvelgiant į realų pavojų, jog šiuos naujus gaminius, kurie sukelia priklausomybę nikotinui ir ypač burnos vėžį, vartos jaunimas.

48 *Arnold André* iš esmės teigia, kad atsižvelgiant į mokslo duomenis, kuriuos Bendrijos teisės aktų leidėjas turėjo 2001 metais priimdamas Direktyvos 2001/37 8 straipsnį ir kuriais jis rėmėsi pakeisdamas taisykles, susijusias su šios direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje nurodytu įspėjimu, oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių prekybos draudimo palikimas galioti buvo neproporcingas siekiamo tikslo atžvilgiu ir juo nebuvo atsižvelgta į minėtų mokslo žinių pažangą.

49 Dėl šio argumento reikia nurodyti, kad nors nuo 1999 metų kai kurie ekspertai galėjo suabejoti teiginiu, kaip nurodyta Direktyvos 92/41 šešioliktoje konstatuojamojoje dalyje, kad „šie nauji gaminiai daugiausia sukelia burnos vėžį“, vis tiek ginčai dėl šio klausimo priimant Direktyvą 2001/37 nebuvo išspręsti. Be to, kai kurie mokslininkai pripažino, kad oraliniam vartojimui skirti tabako gaminiai gali būti naudojami kaip cigaretės pakaitalai, o kiti prieštaravo tokios nuomonės pagrįstumui. Iš to matyti, kad remiantis mokslo duomenimis, kuriuos Bendrijos teisės aktų leidėjas galėjo turėti 2001 metais, negalėjo būti padaryta išvada, kad aptariamų gaminių vartojimas nebuvo pavojingas žmonių sveikatai.

50 Be to, oraliniam vartojimui skirtuose tabako gaminiuose, kaip ir visuose kituose, yra nikotino, kuris sukelia priklausomybę ir kurių nuodingumas yra neginčijamas.

- 51 Taigi, pirma, priimant Direktyvą 2001/37 nebuvo įrodyta, kad šių gaminių kenksmingas poveikis buvo mažesnis nei kitų tabako gaminių. Antra, buvo įrodyta, kad jie kėlė rimtą pavojų sveikatai, į kurią Bendrijos teisės aktų leidėjas turėjo atsižvelgti.
- 52 Šiomis aplinkybėmis neturėtų būti teigiama, ir tai prieštarautų EB 95 straipsnio 3 dalies nuostatoms, kad Direktyvos 2001/37 8 straipsnyje nustatytas draudimas buvo priimtas neatsižvelgiant į mokslo žinių pažangą.
- 53 Be to, jokie Teisingumo Teismui pateikti įrodymai neleidžia pripažinti, kad oraliniam vartojimui skirti tabako gaminiai nebuvo nauji gaminiai valstybių narių rinkoje, kuri egzistavo priimant Direktyvą 92/41.
- 54 Kad pagal EB 95 straipsnio 3 dalį įvykdytų savo pareigą remtis aukšto lygio sveikatos apsauga, Bendrijos teisės aktų leidėjas, neviršydamas šioje srityje turimos diskrecijos, galėjo nuspręsti, kad oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių prekybos draudimas buvo būtinas ir kad nebuvo jokios kitos alternatyvios priemonės, leidusios veiksmingai pasiekti šį tikslą.
- 55 Iš tikrųjų, kaip pastebi generalinis advokatas savo išvados 116–119 punktuose, visos kitos priemonės, kuriomis gamintojams siekiama nustatyti techninius normatyvus, kad būtų sumažintas gaminio kenksmingas poveikis, ar reglamentuoti šio gaminio pakuotės ženklinimą bei jo pardavimo, ypač nepilnamečiams, sąlygas, sveikatos apsaugos požiūriu neturėtų to paties prevencinio poveikio, nes jos leistų rinkoje paplisti gaminiui, kuris bet kuriuo atveju yra kenksmingas.

- 56 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad atsižvelgiant į Bendrijos teisės aktų leidėjui EB 95 straipsnio 3 dalimi nustatytą tikslą užtikrinti aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugą bei jo pareigą laikytis proporcingumo principo, ginčijamas draudimas negali būti laikomas akivaizdžiai netinkamu.

Dėl EB 28 straipsnio

- 57 Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, EB 28 straipsnyje numatytų kiekybinių apribojimų bei lygiavėčio poveikio priemonių draudimas galioja ne tik nacionalinėms, bet ir Bendrijos institucijų priimtoms priemonėms (šiuo klausimu žr. 1984 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Denkavit Nederland*, 15/83, Rink. p. 2171, 15 punktą; 1994 m. rugpjūčio 9 d. Sprendimo *Meyhui*, C-51/93, Rink. p. I-3879, 11 punktą ir 1997 m. birželio 25 d. Sprendimo *Kieffer ir Thill*, C-114/96, Rink. p. I-3629, 27 punktą).
- 58 Vis dėlto, kaip numatyta EB 30 straipsnyje, EB 28 straipsnis netrukdo taikyti importo, eksporto ar tranzito draudimų ar apribojimų, jeigu jie yra pateisinami žmonių sveikatos ir gyvybės apsauga.
- 59 Direktyvos 2001/37 8 straipsnyje nustatytas oraliniam vartojimui skirto tabako prekybos draudimas yra vienas iš EB 28 straipsnyje nurodytų apribojimų, tačiau, kaip nurodyta šio sprendimo 56 punkte, jis vis dėlto pateisinamas žmonių sveikatos apsauga. Todėl neturėtų būti manoma, kad jis nustatytas pažeidžiant EB 28 straipsnio nuostatas.

- 60 Be to, Švedijos Karalystei nustatytas draudimas oraliniam vartojimui skirtą tabaką pateikti į kitų valstybių narių rinkas išplaukia iš Stojimo akto XV priedo X skyriaus b punkto, o ne iš Direktyvos 2001/37.

Dėl EB 253 straipsnio

- 61 Reikia priminti, kad nors EB 253 straipsniu reikalaujamas motyvavimas turi aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti Bendrijos institucijos, kuri priėmė ginčijamą aktą, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų susipažinti su priemonės priėmimo priežastimis, o Teisingumo Teismas – vykdyti kontrolę, vis dėlto nėra būtina tiksliai nurodyti visų reikšmingų teisinių ir faktinių elementų (žr., *inter alia*, 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, C-122/94, Rink. p. I-881, 29 punktą).
- 62 Vis dėlto motyvavimo pareigos laikymasis turi būti vertinamas atsižvelgiant ne tik į akto tekstą, bet ir į jo kontekstą bei į atitinkamą sritį reglamentuojančių teisės normų visumą. Jei ginčijamas teisės aktas aiškiai atskleidžia pagrindinį institucijos siekiamą tikslą, būtų nenaudinga reikalauti, kad kiekvienam iš jos atliekamų techninių sprendimų, ji nurodytų konkrečius motyvus (šiuo klausimu žr. 2001 m. liepos 5 d. Sprendimo *Italija prieš Tarybą ir Komisiją*, C-100/99, Rink. p. I-5217, 64 punktą bei Sprendimo *Ispanija ir Suomija prieš Parlamentą ir Tarybą*, C-184/02 ir C-223/02, 2004 m. rugšėjo 9 d. Sprendimas, Rink. p. I-7789, 79 punktą).
- 63 Direktyvos 92/41 konstatuojamosiose dalyse aiškiai nurodomi motyvai, dėl kurių Direktyvoje 89/622 turėjo būti nustatytas oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių prekybos draudimas. Priminus, kad mokslo ekspertai laikėsi nuomonės, jog visi

tabako gaminiai kelia pavojų sveikatai, ir buvo įrodyta, jog nerūkomojo tabako gaminiai yra svarbus veiksnys, sukeliantis vėžį, toliau konstatuojamosiose dalyse teigiama, kad nauji oraliniam vartojimui skirti tabako gaminiai, jau pasirodę tam tikrų valstybių narių rinkose, yra ypač patrauklūs jaunimui ir gali sukelti priklausomybę nikotinui, jei laiku nebus imtasi ribojančių priemonių. Pakartotinai buvo pastebėta, kad valstybės narės, daugiausia susiduriančios su šia problema, jau uždraudė visiškai šiuos naujus gaminius arba ketina tai padaryti.

64 Be to, svarbu konstatuoti, kad Direktyvos 2001/37 8 straipsnyje nustatytas draudimas prekiauti oraliniam vartojimui skirtais tabako gaminiiais, atsižvelgiant į ankstesnių tekstų pataisymą, kuris yra vienas šios direktyvos tikslų, apsiriboja 1992 metais priimto identiško teisės akto patvirtinimu. Skirtingą šių gaminių traktuotę 1992 metais, palyginti su kitais nerūkomojo tabako gaminiiais, lėmė naujos aplinkybės, susijusios su naujovėmis vidaus rinkoje tuo metu, kai gaminiams buvo taikomas draudimas, su jų patrauklumu jaunimui ir su tam tikrų nacionalinių draudimo priemonių tam tikrose valstybėse narėse buvimu.

65 Šios aplinkybės išliko tos pačios 2001 metais. Taigi akivaizdu, kad oraliniam vartojimui skirtų tabako gaminių prekyba Švedijoje yra sena tradicija ir kad šie gaminiai negali būti laikomi naujais rinkoje, atitinkančioje šios valstybės narės teritoriją jai įstojant į Europos Bendriją 1995 metais. Vis dėlto Stojimo akto 115 straipsniui tiksliai numačius, kad Švedijos Karalystei netaikomas 1992 m. nustatytas draudimas, į šios valstybės teritoriją neturi būti atsižvelgiama apibrėžiant Direktyvos 2001/37 8 straipsnyje nurodytą rinką ar siekiant šios rinkos atžvilgiu įvertinti gaminių, kurių prekyba pagal šį straipsnį joje draudžiama, naujumą.

- 66 Kadangi Direktyvos 2001/37 dvidešimt aštuntoje konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad Direktyva 89/622/EEB buvo uždrausta valstybėse narėse prekiauti tam tikromis oraliniam vartojimui skirtu tabako rūšimis ir kad Stojimo akto 151 straipsniu Švedijos Karalystei leista nukrypti nuo pastarosios direktyvos nuostatų, neatrodo, jog šio draudimo pakartojimas Direktyvos 2001/37 8 straipsnyje įpareigojo joje nurodyti kitus reikšmingus teisinius ir faktinius elementus, kad būtų patenkinta EB 253 straipsnyje įtvirtinta motyvavimo pareiga.
- 67 Iš šių argumentų matyti, kad Direktyvos 2001/37 8 straipsnis tenkina EB sutarties 253 straipsnyje įtvirtintą motyvavimo pareigą.

Dėl nediskriminavimo principo

- 68 Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, vienodos traktuotės principas reikalauja, kad panašios aplinkybės nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos aplinkybės — vienodai, jeigu tokios traktuotės negalima pateisinti objektyviomis priežastimis (šiuo klausimu žr. 2004 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-304/01, Rink. p. I-7655, 31 punktą).
- 69 Taigi, nors Direktyvos 2001/37 2 straipsnyje apibrėžti oraliniam vartojimui skirti tabako gaminiai savo sudėtimi ar paskirtimi iš esmės nesiskiria nuo kramtyti skirtų tabako gaminių, jų statusas nėra toks pats kaip pastarųjų gaminių. Iš tiesų oraliniam vartojimui skirti tabako gaminiai, kuriems taikytas Direktyvos 89/622 8a straipsnyje įtvirtintas ir į Direktyvos 2001/37 8 straipsnį perkeltas draudimas, buvo nauji šiame

akte nurodytų valstybių narių rinkoje. Dėl šios ypatingos situacijos buvo leidžiama skirtinga traktuotė, todėl negalima teisėtai teigti, kad pažeistas nediskriminavimo principas.

- 70 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, išnagrinėjus pateiktą klausimą, nebuvo nustatyta nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2001/37 8 straipsnio galiojimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 71 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas etapų nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti nacionalinis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendė:

Išnagrinėjus pateiktą klausimą, nebuvo nustatyta nieko, kas galėtų paveikti 2001 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/37/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, taikomų tabako gaminių gamybai, pateikimui ir pardavimui, suderinimo 8 straipsnio galiojimą.

Parašai.